

Een flinke weermacht en waterlinie

om ons buiten den strijd te houden

Museum Dijkmagazijn
De Heul 2009

Kijkdozen

De Week van de Geschiedenis is het grootste historische evenement van Nederland. Elk jaar organiseren honderden instellingen speciale activiteiten rond een wisselend thema. De Week van de Geschiedenis 2009 vindt plaats van 17 t/m 25 oktober en heeft als thema 'Oorlog en Vrede'.

Als onderdeel van de week van de geschiedenis organiseert Museum Dijkmagazijn De Heul in Schalkwijk op 25 oktober 2009 een eenmalige tentoonstelling over de Nieuwe Hollandse Waterlinie op het grondgebied van de voormalige gemeenten Houten, Schalkwijk en Tull en 't Waal.

Voor de landsverdediging vertrouwde Nederland van oudsher niet alleen op het Veldleger en Marine. De economisch belangrijkste provincies met de grootste steden en bevolking worden bovendien verdedigd door een Waterlinie. Dat is een combinatie van verdediging via het onder water zetten van laaggelegen gebieden aangevuld met forten en andere verdedigingslijnes op hoger gelegen gebieden en bij wegen, rivieren, dijken en later ook spoorwegen.

De bouw van de Nieuwe Hollandse Waterlinie start na het verslaan van Napoleon (1815). De grote landen besluiten dat Frankrijk omringd moet worden met een ring van stevige en onafhankelijke staten. Een van de nieuwe staten is het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden, tot 1831 bestaande uit Nederland, België en Luxemburg. Het land is neutraal en moet zich langere tijd zelf kunnen verdedigen om mogelijke aanvallers af te schrikken.

De Nieuwe Hollandse Waterlinie loopt vanaf de Zuiderzee (IJsselmeer) tot aan de Biesbosch. De tentoonstelling begint met de bouw van Lunet I (dat tot 1953 bij de gemeente Houten hoorde) en eindigt met de mobilisatie van de forten en andere versterkingen in 1939/1940.

Indrukwekkende en voor een groot deel toegankelijke verdedigingswerken liggen in Schalkwijk en Tull en 't Waal. Denk aan de pas gerestaureerde Gedekte Gemeenschapsweg, het Werk aan de Korte Uitweg, het Werk aan de Waalse Wetering, het Inundatiekanaal, het Werk aan de Groene Weg en aan het niet toegankelijke Fort Honswijk.

Speciaal voor de tentoonstelling heeft Lex Tempelman vier nieuwe wandplaten over de waterlinie gemaakt. Daarnaast zijn er veel foto's, plattegronden, kaarten en een presentatie te zien.

25 oktober 2009

Fort bij Honswijk

Fort bij 't Hemeltje,
fortwachterswoning